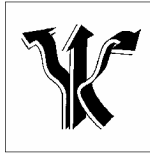

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

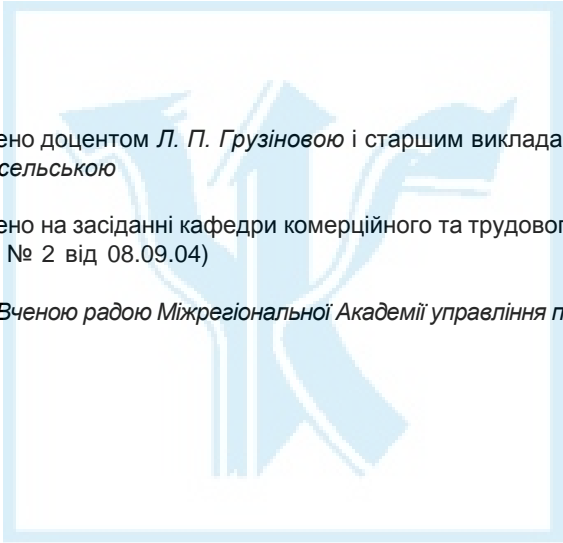
**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни**

**“ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНИХ
І ГРОМАДСЬКИХ СТРУКТУР
СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ”**

(для молодших спеціалістів)

МАУП

Київ 2005

Підготовлено доцентом *Л. П. Грузіною* і старшим викладачем
І. В. Новосельською

Затверджено на засіданні кафедри комерційного та трудового права
(протокол № 2 від 08.09.04)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Грузінова Л. П., Новосельська І. В. Навчальна програма дисципліни
“Правове забезпечення та взаємодія державних і громадських структур
соціальної допомоги населенню” (для молодших спеціалістів). — К.: МАУП,
2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тема-
тичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Правове за-
безпечення та взаємодія державних і громадських структур соціальної до-
помоги населенню”, питання для самоконтролю, а також список рекомен-
дованої літератури.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна “Правове забезпечення та взаємодія державних і громадських структур соціальної допомоги населенню” є складовою освітньо-професійної програми підготовки молодших спеціалістів. Навчальну програму дисципліни розроблено відповідно до навчального плану, що передбачає здобуття студентами знань, які формують світогляд, розвиток навичок та вмінь, що сприяють подальшому оновленню і поповненню знань, застосуванню їх у практичній діяльності.

Мета вивчення дисципліни:

- засвоїти теоретичні знання з навчальної дисципліни з урахуванням особливостей правового регулювання правовідносин із соціального забезпечення в сучасних умовах, сформувати вміння застосовувати здобуті знання;
- сформувати правничий світогляд, мислення, правосвідомість, правову культуру, а також навички самостійної роботи, що уможливить подальше поглиблення і оновлення знань у галузі соціального законодавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

знати:

- коло суспільних відносин, що регулюються правом соціального забезпечення;
- чинне законодавство у сфері соціального забезпечення, практику його застосування, проблеми та напрями його вдосконалення в ринкових умовах;

уміти:

- орієнтуватись у системі джерел права соціального забезпечення щодо надання соціальної допомоги в Україні;
- аналізувати, узагальнювати та застосовувати норми з надання соціальної допомоги у практичній діяльності, роз'яснювати їх зміст;
- відмежовувати правовідносини, що регулюються правом соціального забезпечення, від правовідносин, які регулюю-

ються іншими галузями права (насамперед трудовим та адміністративним правом України);

- застосовувати на практиці норми правових актів;
- користуватись джерелами права та тлумачення норм права, коментарями при вирішенні конкретних питань соціального забезпечення;
- добирати літературні джерела щодо соціального забезпечення, складати конспекти і тези виступів, формувати правову інформацію;
- логічно (послідовно, з виокремленням головного, доказово) викладати правничий матеріал із застосуванням знань з різних джерел і галузей права;
- користуватись правовою термінологією щодо соціального забезпечення;
- застосовувати правові знання із соціального забезпечення для оцінки юридичних фактів, аргументувати їх правову оцінку;
- приймати обґрунтовані рішення з реалізації норм соціального забезпечення у практичній діяльності;
- складати і оформляти документи правничого характеру з правовідносин соціального забезпечення;
- керуватись у практичній діяльності та поведінці правовими знаннями і переконаннями, здійснювати правове виховання.

Зміст програми охоплює 5 розділів і 13 тем. В окремій темі викладено міжнародно-правове регулювання соціального забезпечення. При вивченні теоретичного матеріалу навчальної дисципліни “Правове забезпечення та взаємодія державних і громадських структур соціальної допомоги населенню” слід використовувати рекомендовані літературні джерела, враховуючи при цьому, що деякі норми права вже втратили чинність або були змінені. З огляду на це необхідно постійно стежити за змінами в законодавстві України.

Форма контролю знань з навчальної дисципліни — залік.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни

“ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНИХ
І ГРОМАДСЬКИХ СТРУКТУР
СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ”

№ пор.	Назва розділу і теми
	<i>I. Право людини на соціальне забезпечення і роль держави в його реалізації</i>
1	Соціальне забезпечення, соціальне страхування та соціальний захист населення
2	Правовідносини із соціального забезпечення
	<i>II. Соціальні допомоги, компенсаційні виплати, забезпечення із соціального страхування</i>
3	Види соціальної допомоги
4	Допомога по тимчасовій непрацездатності
5	Допомога по безробіттю
6	Грошові виплати (допомога) у зв'язку з материнством, батьківством і дитинством
7	Інші види соціальної допомоги
8	Компенсаційні виплати
9	Державна соціальна допомога
10	Забезпечення із соціального страхування
	<i>III. Охорона здоров'я громадян. Медична та лікарська допомога</i>
11	Медична та лікарська допомога
	<i>IV. Соціальне обслуговування і пільги в системі соціального забезпечення</i>
12	Соціальне обслуговування і пільги в системі соціального забезпечення
	<i>V. Норми міжнародних актів щодо соціального забезпечення</i>
13	Міжнародне правове регулювання соціального забезпечення

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни

**“ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ТА ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВНИХ
І ГРОМАДСЬКИХ СТРУКТУР
СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ”**

**Розділ І. Право людини на соціальне забезпечення
і роль держави в його реалізації**

**Тема 1. Соціальне забезпечення, соціальне страхування
та соціальний захист населення**

Поняття соціального забезпечення, соціального страхування і соціального захисту населення. Формування системи соціального забезпечення. Форми соціального забезпечення.

Система, структура і функції органів державної влади та громадських організації, що забезпечують соціальні конституційні права та свободи людини і громадянина.

Література [1–4]

Тема 2. Правовідносини із соціального забезпечення

Поняття і види правовідносин із соціального забезпечення. Загальна характеристика суб'єктів, об'єктів і змісту правовідносин із соціального забезпечення. Пенсійні правовідносини. Правовідносини з подання допомоги і надання компенсацій. Правовідносини із соціального страхування. Правовідносини з медичної (лікарської) допомоги, соціальних послуг і пільг у системі соціального забезпечення. Процедурні і процесуальні правовідносини, що виникають у зв'язку із соціальним забезпеченням громадян.

Література [1–4]

Розділ II. Соціальні допомоги, компенсаційні виплати, забезпечення із соціального страхування

Тема 3. Види соціальної допомоги

Поняття допомоги. Класифікація допомоги за видами і методи визначення їх розмірів.

Література [1–4]

Тема 4. Допомога по тимчасовій непрацездатності

Коло громадян, які мають право на допомогу по тимчасовій непрацездатності. Підстави для виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності. Заробіток, з якого обчислюється допомога, і визначення загальної суми допомоги. Документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність, і відповідальність за правильну виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності.

Література [1–4]

Тема 5. Допомога по безробіттю

Коло громадян, які мають право на допомогу по безробіттю. Строки виплати допомоги по безробіттю, її розмір і порядок обчислення.

Література [1–4]

Тема 6. Грошові виплати (допомога) у зв'язку з материнством, батьківством і дитинством

Материнство, батьківство, дитинство і система соціального забезпечення. Допомога у зв'язку з вагітністю і пологами. Одноразова допомога при народженні дитини. Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням. Допомога малозабезпеченим сім'ям з дітьми. Інші види допомоги сім'ям з дітьми.

Література [1–4]

Тема 7. Інші види соціальної допомоги

Щомісячні допомоги дружинам військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом. Одноразова допомога і щомісячні грошові компенсації при поствакціональних ускладненнях. Одноразова допомога при зараженні вірусом імунодефіциту людини. Одноразова допомога змушеним переселенцям. Одноразова допомога біженцям. Одноразова і щомісячна допомога громадянам, які проходили військову службу, при їх звільненні з військової служби. Одноразова грошова допомога громадянам, які залучаються до боротьби з тероризмом. Одноразова допомога дітям-сиротам. Допомога на поховання.

Література [1–4]

Тема 8. Компенсаційні виплати

Поняття і види компенсаційних виплат. Щомісячні компенсаційні виплати за час академічної відпустки, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трьох років і дружинам рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ. Щомісячні компенсаційні виплати непрацюючим працездатним громадянам, які здійснюють догляд. Компенсаційні виплати працівникам, які перебувають у вимушеній відпустці без збереження заробітку, і учням на харчування.

Література [1–4]

Тема 9. Державна соціальна допомога

Державна соціальна допомога у зв'язку з бідністю. Види (форми) державної соціальної допомоги. Допомога малозабезпеченим сім'ям.

Література [1–4]

Тема 10. Забезпечення із соціального страхування

Введення обов'язкового соціального страхування від нещасливих випадків на виробництві та професійних захворювань. Основні види забезпечення по страхуванню. Призначення, виплата й адаптація страхового забезпечення.

Література [1–4]

Розділ V. Охорона здоров'я громадян. Медична та лікарська допомога

Тема 11. Медична та лікарська допомога

Охорона здоров'я громадян. Медична допомога в системі охорони здоров'я громадян та її види. Санаторно-курортне лікування. Правила забезпечення населення лікарськими засобами. Безкоштовні лікарські засоби. Лікарські засоби зі знижкою.

Література [1–4]

Розділ VI. Соціальне обслуговування і пільги в системі соціального забезпечення

Тема 12. Соціальне обслуговування і пільги в системі соціального забезпечення

Поняття соціального обслуговування. Реабілітація, освіта і забезпечення зайнятості інвалідів. Протезно-ортопедична допомога і забезпечення інвалідів транспортними засобами. Соціальне обслуговування вдома і у стаціонарних установах. Соціальне обслуговування дітей.

Поняття соціальних пільг, їх відмінність від соціального обслуговування. Диференціація соціальних пільг, їх види.

Література [1–4]

Розділ VII. Норми міжнародних актів щодо соціального забезпечення

Тема 13. Міжнародне правове регулювання соціального забезпечення

Міжнародний досвід соціального забезпечення. Джерела міжнародного права, їх основний зміст.

Література [1–4]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Право людини на соціальне забезпечення і роль держави в його реалізації.
2. Поняття соціального забезпечення.
3. Поняття соціального страхування.
4. Поняття соціального захисту населення.
5. Формування системи соціального забезпечення.
6. Форми соціального забезпечення.
7. Поняття і види правовідносин із соціального забезпечення.
8. Загальна характеристика суб'єктів, об'єктів і змісту правовідносин із соціального забезпечення.
9. Пенсійні правовідносини.
10. Правовідносини з подання допомоги і компенсацій.
11. Правовідносини із соціального страхування.
12. Правовідносини з медичної (лікарської) допомоги, соціальних послуг і пільг у системі соціального забезпечення.
13. Процедурні та процесуальні правовідносини, що виникають у зв'язку із соціальним забезпеченням громадян.
14. Поняття допомоги та їх види.
15. Класифікація допомоги за видами і методи визначення їх розмірів.
16. Коло громадян, які мають право на допомогу по тимчасовій непрацездатності.
17. Підстави для виплати допомоги по тимчасовій непрацездатності.
18. Розмір допомоги по тимчасовій непрацездатності.

19. Заробіток, з якого обчислюється допомога, і визначення загальної суми допомоги.
20. Документи, що засвідчують тимчасову непрацездатність, і відповідальність за правильну виплату допомоги по тимчасовій непрацездатності.
21. Коло громадян, які мають право на допомогу по безробіттю.
22. Строки виплати допомоги по безробіттю, її розмір і порядок обчислення.
23. Материнство, батьківство, дитинство і система соціального забезпечення.
24. Допомога у зв'язку з вагітністю і пологами.
25. Одноразова допомога при народженні дитини.
26. Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.
27. Допомога на дітей, які перебувають під опікою чи піклуванням.
28. Допомога малозабезпеченим сім'ям з дітьми.
29. Інші види допомоги сім'ям з дітьми.
30. Щомісячні допомоги дружинам військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом.
31. Одноразова допомога і щомісячні грошові компенсації при поствакціональних ускладненнях.
32. Одноразова допомога при зараженні вірусом імунодефіциту людини.
33. Одноразова допомога змушеним переселенцям.
34. Одноразова допомога біженцям.
35. Одноразова і щомісячна допомога громадянам, які проходили військову службу, при їх звільненні з військової служби.
36. Одноразова грошова допомога громадянам, які залучаються до боротьби з тероризмом.
37. Одноразова допомога дітям-сиротам.
38. Допомоги на поховання.
39. Поняття і види компенсаційних виплат.
40. Щомісячні компенсаційні виплати за час академічної відпустки, відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею

трьох років і дружинам рядового та начальницького складу органів внутрішніх справ.

41. Щомісячні компенсаційні виплати непрацюючим працездатним громадянам, які здійснюють догляд.
42. Компенсаційні виплати працівникам, які перебувають у вимушеній відпустці без збереження заробітку, і унчням на харчування.
43. Державна соціальна допомога у зв'язку з бідністю.
44. Види (форми) державної соціальної допомоги.
45. Допомога малозабезпеченим сім'ям.
46. Введення обов'язкового соціального страхування від нещасливих випадків на виробництві та професійних захворювань.
47. Основні види забезпечення по страхуванню.
48. Призначення, виплата й адаптація страхового забезпечення.
49. Охорона здоров'я громадян.
50. Медична допомога в системі охорони здоров'я громадян та її види.
51. Санаторно-курортне лікування.
52. Правила забезпечення населення лікарськими засобами.
53. Безкоштовні лікарські засоби.
54. Лікарські засоби зі знижкою.
55. Поняття соціального обслуговування.
56. Реабілітація, освіта і забезпечення зайнятості інвалідів.
57. Протезно-ортопедична допомога і забезпечення інвалідів транспортними засобами.
58. Соціальне обслуговування вдома і у стаціонарних установах.
59. Соціальне обслуговування дітей.
60. Поняття соціальних пільг і їх відмінність від соціального обслуговування.
61. Диференціація соціальних пільг, їх види.
62. Міжнародний досвід соціального забезпечення.
63. Джерела міжнародного права соціального забезпечення, їх основний зміст.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

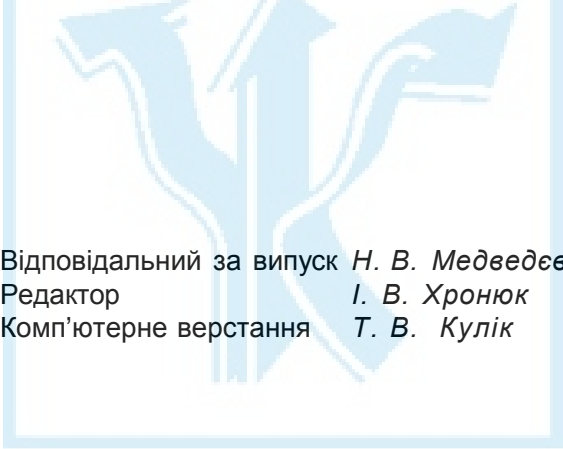
1. *Бойко М. Д.* Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. — К.: Олан, 2004. — 312 с.
2. *Бурак В. Я., Синчук С. М.* Право соціального забезпечення України. — Л., 2003. — 208 с.
3. *Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, П. І. Мінюков та ін.* — К.: Юрид. книга, 2003. — 440 с.
4. *Трудовое и социальное право зарубежных стран / Под ред. Э. Б. Френкеля.* — М.: Юристъ, 2002. — 688 с.

Додаткова

5. *Вильчинская Л. И.* Организационно-правовые формы и роль государства в системе социального страхования // Труд за рубежом. — 1994. — № 3.
6. *Гомьен Д., Харрис Д., Зваак Л.* Европейская конвенция о правах человека и Европейская социальная хартия: право практика. — М., 1998.
7. *Лучкина Л.* Прожиточный минимум в Восточной Европе // Экономика и организация промышленного производства. — 1994. — № 4. — С. 60–70.
8. *Надточій Б., Яценко В.* Пенсійне забезпечення в Україні: історичний аспект // Україна: аспекти праці. — 2000. — № 1.
9. *Социальная защита за рубежом: Великобритания, ФРГ, Франция, Швеция, США, Австралия / Под ред. М. Л. Захарова.* — М., 1993.
10. *Социальное страхование в России и зарубежных странах: Практик. пособие.* — М., 1997.
11. *Социальное страхование и социальная защита: Доклад Генерального директора МБТ МОТ на Международной конференции труда.* — Женева, 1993.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Правове забезпечення та взаємодія державних і громадських структур соціальної допомоги населенню”	5
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Правове забезпечення та взаємодія державних і громадських структур соціальної допомоги населенню”	6
Питання для самоконтролю	10
Список рекомендованої літератури.....	13

Відповідальний за випуск *Н. В. Медведєва*
Редактор *І. В. Хронюк*
Комп'ютерне верстання *Т. В. Кулік*

Зам. № ВКЦ-1894

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП